

מכתבים מן המולדת

א.

הסיכויים הפיננסיים להגברת המפעל הלאומי

הוכח, כי הקפיטאל הוא הקובע את מידת הקליטה של המולדת לעליות הבאות ועור הצביי המתפשט עשוי זהב. הוא יוצר אס" ריות חדשות של קיום ופריון, של פיתוח ויצירה, ומגדיל את השטח המצומצם על ידי אינטנסיביות הפעולה והרחבתה. ולפיכך שעת קיבוץ אחינו הנידחים והגהרטים מאירוסה

אחת השאלות הראשיות המעסיקות את מנהיגי הישוב בתקופת-המעבר הזאת ממאמץ המלחמה לפעולות-שלום היא — ה ס פ ק ת ה ו ן להמשך הבנייה המולדתית באפי רברבי. כידוע, עומד בניין הארץ על שני דברים, על הכסף ועל העבודה, והראשון הוא הסולל את הדרך לשני. ולא עוד אלא שכבר

דורשת להרחיב את המפעלים הקיימים ולהקים חדשים, להמציא מקורות-מחיה גדולים וחד-שיים מתוך פיתוח תגובת האדמה ותוצרת החרושת. וכל אלה מזקיקים אותנו לסכומים עצומים, העולים בהרבה על השגות העבר ומתקרבים לממדים של „תקציב ממלכתי“.

מיפקד ההון העצמי של הישוב כעת והסכומים לקאפיטאליזצור מן החוץ בעתיד מביאים אותנו בדרך כלל למסקנות טובות ואופטימיות. המלחמה הפתיה אמנם לפי שעה במידה לא מעטה את ערך הכסף, אבל הגדילה פי כמה את כמותו המזומנה, המונחת כיום ברובה במצב של בטלה ומצפה לשימוש פורה ומועיל. בשנת 1939 היו מופקדות בבנקים של הארץ עשרים מיליון לא"י, ומהן ניתנו בהלוואות של אשראי י"ד מיליון, היינו כשבעים אחוז; ועתה עולים פקדונות הבנקים לע"ה מיליון לא"י, והאשראי שלהם הוא י"ס מיליון לא"י, היינו רק כ"ד אחוזים. בתנאי שעת-החירום נהגו המלווים זהירות בניתנת הלוואות, והלווים התרחקו מסיכונים יתרים. ביחוד קפאה תנועת הבנייה, הצינור הראשי דמחזור הכספים. ואף על פי כן עשו הבנקים המבוססים עסקים טובים בערך, והם מוכנים כעת לקראת תפקידי העתיד. מאזנו של הבנק הלאומי „אפ"ק“ („אנגלו-פלישטינה קומפני“) לשנת 1944 הוא חיובי ומעודד. פקדונותיו עלו על ל"ו מיליון לא"י, והוא נתן אשראי בנזיל ושלם חמשה אחוזים רוחים נקיים ופטורים ממש-הכנסה לבעלי מניותיו. „אפ"ק“ נוסד לפני מ"ג שנה, ובמשך זמן קיומו הארוך רכש לו לגמרי את אמון הקהל, הקים לו בניין מפואר בטבור העיר ונעשה מעין „בנק ממלכתי“ של הבית הלאומי. הונו העצמי מגיע אמנם רק למיליון ומאה אלף לא"י, אבל עשרות מיליוני הלא"י, כדי מחצית כל פקדונות הארץ, שזרמו לקופתו, נתנו לו ביסחון ויכולת-פעולה בקנה-מידה גדול. רוב כספו שמור בניירות-הערך של הממשלה בלונדון, וכאן בארץ הוא נותן אשראי בזהירות הדרושה וממציא סעד לכמה מפעלים פיננסיים שיש בהם תועלת וברכה לישוב. „אפ"ק“ משתתף בחברות העזר „אוצר לתעשייה“

השדודה והחרבה לארץ-אבות היא קודם כל שעת בדיקת היכולת הכספית להגברת מפעלנו הלאומי.

בנין הבית הלאומי ניוון, כידוע, בתקופותיו הראשונות בעיקר מייבוא, באימפורט של ערכין בסחורות ובהון. הכנסת המרכולת מחוץ-לארץ היתה קרובה בימי השלום לפי סכומי מחירה למחצית ההכנסה הלאומית השנתית של הארץ כולה, וזרם הון היהודי מן החוץ עלה על ההסכונות השנתיים של הישוב. בתקופת המלחמה נחלש, כמובן, בהרבה זרם זה של הון-חוץ, אבל במקומו בא בשפע הון ממלכתי פנימי. א"י היתה קרובה לחיות, נחשבה ל„עורף“ סמוך, וכעומדת במרכז ים-התיכון; האחוז הלבוח הקרב שימשה כמקום חגיגה ומעבר לחיילות והכנסת ציוד וייצור מלחמתי. הישוב העברי השתתף בכל מרצו ויוזמו בפעולה רחבה ורב-תעופים זו, שעלתה, כפי השערה, במאה מיליון לא"י. ומעז יצא מתוק. נתפתחה התעשייה, נתבצרה החקלאות, כל הכוחות הפרודוקטיביים וכל הידיעות המקצועיות באו לידי תנועה ושימוש, ודופק העפל ויצירה פעם בכל עוון. אולם עם התקרב השלום הלכו ופחתו ההזמנות של הממשלה, נצטמצמו הפעולות, וכבר לא רחוק היום שבו יפנה ההון הממלכתי את מקומו לקפיטאל האירחי בכלכלת הארץ. ולפיכך הגיעה שעת סיכומים ומאזנים לכוחותינו הפינאנסיים העצמיים וניחושים לסיכויי הזרמת הון-חוץ אל הבית הלאומי, למען דעת עד כמה יהיה ביכולתנו לכסות את ההוצאות המרובות של צרכי זמן-המעבר ועד כמה תשיג ידנו לממן את ההעפלה המקוהה על העליה והבגין. גלוי וברור, כי בשש שנות המלחמה חלה אמורטיזציה גר-כרת בכל כלי-הייצור שלנו, נתיישנו, נתרפטו והיפתחו מרוב שימוש מאומץ המכשירים והמכונות של החקלאות, התעשייה והתחבורה, מלבד חידושי הטכניקה שנוספו בתקופה זו; ויש צורך תכוף ודחוף להחליף ולחדש חלק גדול מן האינבנטאר הלאומי שלנו לקראת ימי הפעולה והשיגשוג הממששים ובאים. כמו כן אין ספק, כי העסקת המוני העולים והפליטים, העתידיים להגיע בקרוב אל חופינו,

שונות בסך פ"ד אלף לא"י, ובמשך זמן קיומה נתנה הלהאות לקיבוצים, לקבוצות ולמושבי-עובדים, על פי רוב בריבית של ארבעה אחוזים, בסכום של 862.000 לא"י; חלק מן הכסף כבר הוחזר, ועדיין נשאר חוב של 360.000 לא"י. מעין "פאוא" הם גם המוסדות השיתופיים לאשראי שבביל צרכי העובדים החקלאיים "גיר" "כור" ו"מקורות", וניירות-הערך שלהם זכו בזמן האחרון לעלייה קלה בבורסה שבתל-אביב. כדאי לציין בכלל, כי הקואופרציה האשראית של הפועלים, שלא הגיעה להתפתחות ניכרת אפילו באירופה, גדלה בארץ במשך עשרים שנות קיומה והיתה לכלי מחזיק ברכה מרובה לעמל הפרודוקטיבי. היא מונה כעת כ"ח אלף חברים, ועשרים הקופות שלה נותנות הלוואות לשיכון, למשקי-עור ועוד. הונה העצמי הוא 155.000 לא"י, והפקודות השמורים בקופתה הגיעו בערך לשני מיליונים וחצי לא"י. כמו כן יש להזכיר את החברות "טפחות" לאשראי במשכנתאות ו"ביצור" למימון עבודות ציבוריות. חסכונות גדולים וקטנים מצויים כעת בכל שדרות הישוב, והם מושקעים במידה הגונה בניירות-הערך של איגודים כספיים ופירמות פיננסיות שונות. בבורסה התל-אביבית חוזרים ועוברים כיום לסוחר כארבעים סוגים של ניירות כאלה, העולים ויורדים בטולם השערים והקורסים.

צינורות פיננסיים חשובים, העתירים למלא תפקיד ניכר במימון מפעלנו הלאומי המוגדל, הן ה ע י ר י ו ת ו ח ב ר ו ת ה ב י ס ו ח. תקציבן של כל עיריות הארץ יעלה השנה, לפי השערה, לארבעה מיליון לא"י, כי הן יוצאות מעט מעט מחוגם הצר של התפקידים המוניציפאליים הקבועים ומתחילות לעסוק גם בעניינים סוציאליים רחבים כשיכון, חינוך, עזרה לעניים ועוד. תכניתה של עיריית תל-אביב, הערוכה לכמה שנים, כוללת כמה עבודות ציבוריות של בנייה ושיפור בתקציב של שבעה וחצי מיליון לא"י; ובדרך זו בצורה מוקטנת עתידות ללכת גם שאר העיריות והמועצות המקומיות שלנו. כמוכן, לא יספיקו המסים וההכנסות לכסות את כל ההוצאות הללו, והממשלה הבטיחה

ו"אוצר לחקלאות", שנוסדו בשנת 1944, בהון של שלש מאות אלף לא"י, ובקונסרציות חדש של בגקים לשם מתן הלוואות למועד אריך בארבע מאות אלף לא"י. הקונסרציות עוסט גם באמיסיה, בהוצאת ניירות-ערך משלה, ובהפצת ניירות-הערך של פירמות תעשי-היות ומסחריות המתפתחות והולכות בשלהי המלחמה. כמו כן מוקמה כעת בעזרת "אפ"ק" חברה נאמנות להשקעות, שמטרתה העיקרית היא ימשוך הון מחו"ל להשקעה במפעלים כריידיים ובטוחים העתידים לקום בארץ עם התחדשות פעולות-השלום. החברה תוציא מניות רגילות במאה אלף לא"י, מניות-בכורה במאתים אלף לא"י ואגרות-חוב בשלש מאות אלף לא"י בריבית של ארבעה אחוזים, רוח הגון לפי הקורס העולמי. "אפ"ק" עומד הכן לסייע גם לבנק האפופיקאי, כשתתגבר הדרישה להלוואות במשכנתאות עם חידוש תנועת הבנין בארץ. אחרי הפעולות השונות של "אפ"ק", שיש בהן כשום התחלה לעסקנות סינכית גדולה לעתיד, גמר את השנה החולפת בירח יקי של קב"נ אלף לא"י.

אם נסקור את שאר המוסדות הממזנים שנתפתחו בארץ בתקופה האחרונה, נמצא רשת מוכנה וזווכה של מקורות כספיים נאכנים, העשויים לפרנס את הבנייה המולדתית בגידולה. כבוד המון הבגקים הבדויים והקטנים, הצינוריים והפרטיים, שצ"ו בנידודי שעת-החירום ויצאו מחוסנים ומגודלים מבתחילה, מהראוי להזכיר כמה מוסדות מיוחדים לאשראי שיש בהם מן היומה הלאומית והסוציאלית והעלולים להיות למכשירים פיננסיים פעילים וגמישים לפי צרכי העתיד. החברה הארץ ישראלית להתיישבות חקלאית בע"מ ("פאוא"), שנוסדה על ידי הסוכנות היהודית לא"י בשנת 1936 וקרן-היסוד השקיעה בה 230.000 לא"י, הוציאה כבר שהי אמיסיות של אגרות-חוב בסך 315.000 לא"י; ועכשיו היא עומדת להוציא אמיסיה שלישית של 200.000 לא"י בריבית של ארבעה אחוזים, שהנציב העליון הרשה אותה בתנאי שהכסף ישמש לצרכי שיכון ודיוור בנקודות חקלאיות. החברה צברה לתוך קופתה קרנות

מגיע חלק זה לחמישים אחוז; ואילו בא"י אין עוד תחוקה לביטוח ושום חיוב להשקעה מקומית. אין ספק, כי יש כאן כר גורב לפעולה ואפשרות לתפוס את כל משק הביטוח בארץ וגם לפרוס מצודתו בחוץ-לארץ. כמה חברות-ביטוח גדולות בעולם זכו להיקף בין-לאומי, וחברה אחת בשווייץ העלתה בשנת 1934 את סכום הפרמיות שלה לשע"ה מיליון פראנק. ענף פיננסי צעיר זה בארץ ראוי לטיפול מתאים, וכבר נדים על הכשרת פקידים מומחים לביטוח בבתי-הספר למסחר ויסוד קתדרה למתימטיקה של ביטוח באוניברסיטה העברית. הננו רואים אפוא, כי גם ה"כלים" הפיננסיים וגם סכומים מזומנים לא מעטים מוכנים בידינו לתנופה ישובית גדולה. החששות להפחתת ערך הלידה הארץ-ישראלית אחרי המלחמה נתברו באופן מפורש מפי באי-כוח הממשלה, וכאשר יתבטלו סיגי ההסגר הכלכלי של שעתי-החירום ישוב הכסף לאט לאט לחי-זוקו ולשחיו הממשי וישמש בכמותו הנצברה לכוח מגיע רב.

ב.

בעיות שלהי המלחמה

די צרכיהן. כיום מונים כמאתים חללים בין גיבורי המולדת שהתנדבו למלחמת-מצוה, ויש לדאג לאלמנות וליתומים שנשארו מהם. ועל כולם יש לשקוד על תקנת ההמונים של שבי-המערכה, התוזרים בהדרגה הביתה, שרובם נהרסו ממעמדם האזרחי, והם זקוקים לקיבוצם, לעבודה ולדיור וכדומה. ואם נצרך לזה גם את העזרה האפשרית לשרידי-החרב באירופה, המוטלת על הישוב, והיה די עבודה וסידרות לעסקנות הציבורית שלנו בפרשה ארוכה וענומה זו של ירושת-המלחמה.

במילוי הורישות העומדות על הפרק והספקת צרכי השעה עוסקים איגודים ציבוריים ומרכזים מיוחדים, כמו "הועד למען החייל", "ועד ההצלה", אירגוני המשוחררים ונשי החיילים ועוד; מלבד העיריות והמעצות המקומיות והאירגונים המפלגתיים והמעמדיים, המושיטים יד-עזרה לעסקנים בכל שטחי הפ-

לתח לפי שעה לעיריות להחאה של חמשה-מיליונים לא"י לפתיחת עסקנות המורחבת. פעולות העיריות בבנייה, בסלילת דרכים, בנטיעת גנים ועוד, עתידות להגביר את מקור-רות העבודה והפרנסה של הישוב ולשמש משען כלכלי ופיננסי נוסף. וכמו כן ישנם סיכויים קרובים להרחיב את משק הביטוח הלאומי ולהפכו לגורם חשוב של הספקה כספית. חברות-הביטוח הארציות החלו להתפתח משנת 1934 ואילך, וכבר הגיעו לכיסוס ירוע. הונן העצמי עולה למיליון וחצי לא"י, והוא מושקע כמעט כולו בערכין של הישוב. פעולותיהן מתפשטות על חמישים אחוז של עסקי ביטוח החיים וארבעים אחוז של ביטוח הרכוש הנעשים בארץ בכלל. הפרמיות השנ-חיות שלהן מגיעות לסך שש מאות אלף לא"י. אולם יון של חברות-החוח עודנה על העליונה, והן מוציאות קפיטאלים גדולים מן הארץ. באירופה ובארצות הברית מחייב החוק את חברות-הביטוח הנרות להשקיע חלק מסוים מן הרוברות שלהן בערכי המקום, ובמצרים

ימי גמר הקרבות באירופה ובמזרח-הקרוב, דחו את פתרון של כמה שאלות גדולות, ובתוכן בעיות המזרח הקרוב והכרעת גורלה של ארץ-ישראל. והישוב, הנתון במצב בלתי-ברור של ציפיה וספקות לגבי הלכות יסודיות כצורת המשטר של העתיד, מידת העלייה ועוד — עוסק לעת כזאת בעניינים אקטואליים של שלפי המלחמה ועוללור-חיה, בהוראות-שעה של צרכי תקופת-המעבר. מלחמת-העולם השנייה, שאין כמוה להרס ושפיות-דמים בתולדות העמים, הגיחה אחריה קברים ותלי-שממה בתחומי הגולה וסימנים ניכרים גם בביתנו הלאומי, שניצל ממסע-השמד של הטבטונים. בפעם הראשונה שלחה ארץ-ישראל המחודשת מספר גדול של שושים אלף מתנדבים למערכה, ¹ והטיפול במשפחותיהם נעשה במידה מרובה על חש-בון הישוב, כי הממשלה לא הספיקה לתן

אלף לאי, נחקבלה החלטה ליסד מוסד מר-כזי לביצרונה של משפחת החייל והובעו כמה תביעות צודקות מאת הממשלה. הכינוס דרש להשוות את החייל העברי בענייני זכויות, תנאי שיחרור וקליטה בעבודה, הענקות ועוד כמו לחייל הבריטי. כעת הולך וגדפס בעברית "ספר השיחרורים", המחלק את המגוייסים לקבוצות העומדות להשהחרר לפי התור בהתאם לגילם, מצב משפחתם, נחיצותם בתור עובדים תעשייתיים ועוד; והממשלה נתבעת לשחרר גם את החיילים היהודים בדיוק לפי אותן הדרגות המקובלות. כמו כן גדרשת הממשלה לתת למשודררים היהודים אותה ההענקה בכסף ובמלבושים, הנהוגה לגבי המשודררים הבריטים, בעוד שעד כה קיבלו רק ע"ה אחוזים ממנה. לא פחות מזה צודקת הדרישה לתת לשבים מן המערכה זכות קדימה בעבודות הממשלה, בפקידות ועוד. כל השאלות האלה זקוקות לפתרון מיד, הלכה למעשה, כי כבר החלה תורת כמה סוגים מן המגוייסים. יש ביניהם גם חולים ונכים הדורשים טיפול, ורובם מחוסרי-עבודה אחרי ניתוקם במשך שנים ממעמדם האזרחי. ביחוד חריפה שאלת הדיור למשפחות החיילים החוזרים הביתה, כי תנועת-הבנין בארץ משותקה עוד ברוב המקומות מחוסר חמרים, בעיקר עצים. ההכרח אילץ כמה משודררים לתת יד לאירגון "הפולשים", המשכין על דעת עצמו עולים מחוסרי-דירה בכל חדר שמתפנה במקרה; אבל לא בדרך עגומה ואנארכית זו תפתר השאלה אף במקצתה. החוזרים הראשונים הם החיילים השבויים, שנפדו משיבים אחרי כיבוש גרמניה. כבר באו שתי קבוצות, הראשונה בת 445 איש, והשנייה בת 220 איש, ועוד נתעכבו באנגליה, בדרך שובם לארץ, כמה מאות שבויים. המוסד דוח לאומיים ובני הישוב ערכו קבלת-פנים נירגשה ונלהבה לגיבורי-המולדת הללו מן המתנדבים הראשונים לגיוס, שנפלו ברובם בשבי במערכות יחון וזכרתים, בשעת נסיגת המחנות. במשך שנים הכבידה עליהם יד האויב הצורר והאכזר וסכנת מוות רחפה עליהם, ויש שראו גם בעיניו אחיהם האד רחיים המוגלים לגרמניה. כעת נעשים כל

עולות קודם כל בא, כמובן, הסיוע הכספי בצורת תרומות צראיות ותשלומים קבועים, שהוטלו על הישוב. אין ספק, כי הפרוטה מצויה כעת בשדרות הרחבות, ורבים נתעשרו בשנות המלחמה מעסקי קבלנות, ספיקולציה, תעשייה וכדומה; ואם לא נתן הישוב כפי יכלתו ולפי חשיבותו של העניין, הרי הוציא כבר סכומים גדולים לצרכי המגוייסים וד לייטהשמו. מגבית ההתגייסות וההצלה, הקיימת משנת 1941 אספה במשך שלש שנות פעולתה סך הגון של 850,000 לא"י. בימים האחרונים נעשה מיפקד כללי בסיסמה "להצלת השארית", ומגבית עצמית זו לתמיכת אחינו הרצוצים והנענים שנשאר בארץ רופה השדודה והחרבה הצליחה ביותר. היא הכילה על כל איש מעין כופר או פדיון גפש בסך רבע לא"י, והסכומים הנאספים עולים כבר לכמה רבבות לא"י. המועצה לעזרת הגולה שולחת פלוגות-סעד לפליטה-חרב בארצות אירופה, ומשלוחים גדולים של מלבושים ונעלים, מזונות ורפואות, יצאו מחופי הארץ לצרכים וסובלים. למחנות-הריכוז של עינויים ומוות ססו גם שליחים מיוחדים באחירונם, כדי לעמוד על המצב ואפני הסיוע הנחוץ. וכדאי לצייין, כי עתונים ערבים ידועים הביטו גם על עזרה אנושית זו בצורת-עין וניסו לקטרע עליה. מלבד התמיכה הציבר רית והכלכלית, נעשים צעדים להקל על הסיוע הפרטי והקיבוצי של קרובי-משפחה, עדות ובני-עיר. הסיכנות היהודית בא"י פתחה לישכת-מודיעין מיוחדת לאסוף ולהפיץ ידיעות על הניצולים מן השואה, ומשערים שרשימו תיה יכילו יותר ממאה אלף שמות ניצולים וזקוקים פחות או יותר לעזרה.

בעניני המשען והסיוע למגוייסים ומשפחתיהם מתגברת בשלהי המלחמה הנטייה מצד המעוויינים לדאוג, לצרכי עצמם. אירוגני המשודררים מטפלים בקליטת חבריהם, השבים מן המערכה, בשחקי העבודה, דואגים לפרנסתם ועורכים תכניות-בנייה לדיורם. הכינוס השנתי השני של "אירגון נשי החסי לים", שנתקיים בתל-אביב, הראה מרץ ויזמה של "אשת חיל". הוכנסו הצעות להגדיל את התקציב השנתי של האירגון, שעלה לליה

שטחים של פרנסה, הספקה, דיור ועוד. משערים, כי ביטול המס על החברות התעשייתיות היה מרחיב את פעולתן וגותן עבודה לעולים, משוחררים ופועלים מתפנים מן העסקנות הצבאית. באות בחשבון גם הכשרה חקלאית במידה רחבה והתחדשות הבנייה הגדולה עם הספקת החמריים הנחוצים. הצלת השארית עוררה גם בעיות רוחניות וחנינות. כיוון המוסדות של החינוך התורני, שנתקיים בימים האלה בתל-אביב בהשתתפות חמש מאות רבנים וכמה עסקנים רוחניים, החליט לפנות לראשי הכנסיה הנוצרית בבקשת עזרה להוציא את המוני היתומים שלנו מן המנזרים ובתי-החינוך הזרים ולהחזירם לרשות היהדות. הממשלה והממשלה נדרשה לתמוך בישיבות ובתי תלמוד-תורה מן הנוסח המסורתי ולהרחיבם לקבלת חניכים חדשים, כשם שהיא תומכת ברשת החרדית. גוף המודרני של הוועד הלאומי; ודרך-אגב התנהל פולמוס עז נגד מסי-החינוך החדש, שהעיריות עומדות להטיל על התושבים לטובת בתי-ספר הכלליים. לוועד ההצלה הוגשה דרישה לדאוג לצרכיהם הדתיים של שרידי-החרב, להנפיק ספרי-קודש ולהכין תפילין ולצרפם למשלוחים הנשלחים לארץ רופה. צד רוחני ואידיאולוגי יהיה, כנראה, גם לעזרה שצטרך להושיט לעולי רוסיה הסובייטית.

שאלה כלכלית חשובה ביותר, הקשורה בחיסול ענייני המלחמה — היא רכישת רכוש הרב של האפנסיה הצבאית. המשלחת הכלכלית שלנו שביקרה בלונדון, הגישה לממשלה תזכיר בדבר הצורך למכור לארץ המדינה רכונה מן המלחמה, את הסחורות והחמרים שנשארו בידי הספקת-הצבא במדינות המזרח הקרוב.

ואם הדבר יצליח בידנו, והיתה לנו הרווחה לא רק בהספקת ההזנה לכל ההמונים העתידים להגיע לארץ מן המשוחררים והעולים החדשים אלא גם בחמרי בניין ותעשייה וכמה סוגי מכשירים ומכונות שהבתים קשה מחוסר אניות.

מר זוטרא

ירושלים, אלול.

המאמצים לחוקם ולהשיבם לחייהם הנורמליים, והם הראשונים בתור לקבל עבודה וכל צרכיהם. אך בענין הדיור קטנה עוד היכולת מן הרצון הטוב. אגיה ספרדית הביאה גם ארבע מאות העולים הראשונים ממערב-ארץ רופה אחרי סגירת הימים בשנות המלחמה ומחר תגיע האניה השנייה עם עולים מאנגליה, איטליה וצרפת, ואף הם יהיו נתונים באותם הקשיים למצוא מקלט ומחסה. בימים האחרונים החלו העיריות שלנו לפעול במרץ לתקן המצב בכל האמצעים האפשריים, ועיריית העיר העברית תל-אביב עוברת בראש בשטח זה (עיריית ירושלים יצאה מכלל הפעולה הציבורית אחרי שנמסרה להנהלה בריטית, מאין אפשרות לפשר בין היהודים והערבים). היא הצליחה כבר להפקיע לצרכי שיכון 205 דונם מאדמת שרונה, המושבה הגרמנית הגובלת בתחום העיר, שתושביה הושמו במעצר עם פרוץ המלחמה ורבים מהם חזרו לגרמניה ועזרו לרעוץ את היהודים. כן הציעה עיריית תל-אביב לפני הממשלה לאשר ועדה מיוחדת להחרמת החדרים המתפנים וחלק מהתפוסים בעיר לצרכי המשוחררים והעולים, ולהרשות לה להוסיף ולהפקיע שטחי-אדמה למטרות שיכון ובכיוון זה ילכו גם שאר העיריות והמועצות המקומיות שלנו, כדי להקל את קשיי הדיור והסיוע של תושבים חדשים. שיחזור המגויסים והמגויסות לפי הדרגות יתחיל בקרוב, ואין לדחות עוד את ההכנות הדרושות להשתתפותם והחזרתם לחיים אזרחיים תקינים.

כמו כן קרובה מאוד העליה המוגברת מארצות אירופה ההרוסות עם הסרת מכשול התחבורה והמעצורים הרשמיים. ביחוד עומדים אנו לפני קליטה גדולה של ילדים ובני-עוורים, שניצלו מן השמד. עניין הצלת השרידים הולך ונקשר מאליו בהעברתם אל הבית הלאומי במידה שמתבררים הקשיים לחדוש חיי אחינו באירופה גופה על בסיס רחב ונאמן, מחכים לזרם עלייה של ניצולים מרוסיה הסובייטית, העומדת לפלוט מהשבלעה בשעת חירום. והכשרת תנאי-קליטה מתאימים לכל ההמונים שיבואו להתדפק על שערי הארץ דורשת הכנות גדולות בכמה